

KWETSBAARHEID IN DETENTIE

Bijzondere procedurele noden

Tussen januari 2019 en maart 2020 heeft NANSEN 34 bezoeken gebracht naar gesloten centra en met 199 personen een ontmoeting gehad. Het Rapport «Kwetsbaarheid in detentie » stelt, in vijf thematische hoofdstukken, onze analyse en bevindingen. LEES OOK onze doelstellingen en methodologie. Dit rapport is dus representatief voor de moeilijkheden die personen die internationale bescherming ervaren. Het is echter niet exhaustief. Er wordt evenmin beweerd dat de geanalyseerde situaties statistisch een meerderheid vormen onder de totale bevolking van de Belgische gesloten centra.

Auteur : Marjan Claes

Redactie : Valérie Klein – Julie Lejeune

INHOUDSTAFEL

III. Bijzondere procedurele noden.....	3
III.1. Vaststellingen	3
III.2. Analyse.....	4
a) Identificatie.....	5
b) Vorm	7
c) Impact op de evaluatie van de nood aan internationale bescherming	9

III. Bijzondere procedurele noden

III.1. Vaststellingen

NANSEN stelt vast dat specifieke noden van personen met een kwetsbaarheid niet steeds geïdentificeerd worden via de vragenlijst “bijzondere procedurele noden” die afgenomen wordt door de DVZ (hierna: “de vragenlijst”) bij de start van de asielprocedure. In geval de kwetsbaarheid niet blijkt uit de vragenlijst of niet opgemerkt wordt tijdens het gehoor van het CGVS, wordt er te snel van uitgegaan dat de persoon geen specifieke noden heeft. Ook in geval uit de verklaringen duidelijk naar voor komt dat de persoon een kwetsbaarheid heeft, bijvoorbeeld omdat hij verklaart gefolterd te zijn, lijkt hiermee door het CGVS niet steeds rekening gehouden te worden. Dikwijls wordt geargumenteed dat uit de gehoornota’s niet blijkt dat de persoon moeilijkheden ondervond bij het uiteenzetten van zijn relaas om te verantwoorden dat de asielzoeker in staat was om zijn rechten te doen gelden en zijn plichten te vervullen.¹

- Een Eritrese asielzoeker, vastgehouden voor overdracht naar Italië in toepassing van de Dublin III-verordening in repatriëringscentrum 127bis, verklaarde aan NANSEN dat hij slachtoffer werd van foltering, mishandeling in Eritrea en Libië. Een medisch-forensisch attest opgesteld door CONSTATS op vraag van NANSEN bevestigt dat mijnheer folterslachtoffer is. Daarnaast werden er twee attesten opgesteld door zijn behandelend psycholoog en psychiater waaruit volgt dat mijnheer o.a. lijdt aan ernstige Posttraumatische stressstoornis (PTSS) M.b.t. de detentie stelt zijn psychiater : “Le maintien en détention, l’attente et l’insécurité croissante qu’elles provoquent entraînent une dégradation importante et inquiétante de son état, un renforcement de ses troubles et de sa grande vulnérabilité avec des risques de passage à l’acte. Ces éléments dégradants sont, au regard de sa situation médico-psychiatrique, dangereux. ” Dat mijnheer folterslachtoffer is en psychologische problemen heeft komt niet naar voor tijdens de procedure. Na indiening van het verzoek om internationale bescherming, oordeelt de DVZ dat er in hoofde van mijnheer geen bijzondere procedurele noden vastgesteld zijn. In de vragenlijst antwoordde mijnheer standaard “neen” op de vragen.
- Een Palestijnse man van Gaza dient een asielaanvraag in aan de grens. De vragenlijst vermeldt slechts “rien à signaler”. Tijdens het gehoor van het CGVS verklaart mijnheer dat hij gefolterd werd door Hamas in Gaza: “C’était la plus pire période de ma vie dans la bande de Gaza et c’est pour ça que j’ai quitté. J’ai été enfermé pour trois jours, on m’a traité comme un criminel, on m’a rasé à zéro et on m’a coupé la chaîne que je portais et j’ai été placé avec des criminels. C’était une petite cellule et nous étions nombreux dedans. Le premier jour d’incarcération on m’a laissé dans la cellule le lendemain quelqu’un m’appelé et on m’a mis dans une salle de torture, j’étais torturé (...)”. Het CGVS weigerde zijn verzoek om internationale bescherming omdat hij over de Russische nationaliteit zou beschikken, deze beslissing werd vernietigd door de RvV.² De gegrondheid van zijn vrees ten aanzien van Gaza werd niet onderzocht. Ondanks het feit dat mijnheer verklaart folterslachtoffer te zijn, is het CGVS van mening dat “Après une analyse approfondie de l’ensemble des éléments de votre dossier administratif, relevons tout d’abord que vous n’avez fait connaître aucun élément dont il pourrait ressortir des besoins procéduraux spéciaux et que le Commissariat général n’a de son côté constaté aucun besoin procédural spécial dans votre chef. ”

---

¹ Zie bijvoorbeeld motivering CGVS in RvV 28 november 2019, nr. 229.489 : “Il n’apparaît pas non plus, à la lecture des notes prises lors de votre audition du 13 mars 2018, que vous ayez eu des difficultés à vous exprimer, de sorte que rien, en l’état, ne permet d’établir que vous n’auriez pas été en mesure de parler de manière convaincante des faits relatés à l’appui de votre demande de protection internationale.”

² RvV 24 december 2019, nr. 230.800.

- Een vrouw met een minderjarig kind van DRC wordt vastgehouden als asielzoeker aan de grens in de terugkeerwoningen. Zij werd in DRC, Noord-Kivu, slachtoffer van seksueel geweld en werd gedurende verschillende weken opgesloten. Een bezoeker van de gesloten centra merkt de kwetsbaarheid van mevrouw op en organiseert bijstand via NANSEN, Solentra en Constats. Het CGVS paste de grensprocedure toe op mevrouw en stelde geen bijzondere procedurele noden vast. De kwetsbaarheid en de bijzondere procedurele noden kwamen tevens niet naar voor in de vragenlijst. Mevrouw vermeldde in de vragenlijst bestemd voor het CGVS wel dat zij verkracht werd door militairen en dit kwam ook naar voor tijdens het gehoor georganiseerd door het CGVS. De asielaanvraag werd verworpen wegens ongeloofwaardig asielrelaas, beslissing vernietigd door de RvV die om verder onderzoek verzocht stellende “les documents qu’elle dépose font état de sérieuses lésions physiques (notamment cicatrices et problèmes gynécologiques) et de troubles psychologiques importants (état de syndrome de stress-post-traumatiques) et insistent sur l’importance d’un suivi et mise au point à ce sujet. À l’audience, la requérante se montre particulièrement affectée”.³

Verder beperkt het CGVS de te nemen maatregelen in het kader van bijzondere procedurele noden tot de procedurele aspecten en hebben zij geen weerslag op de inhoudelijke beoordeling van de beschermingsnood.

- Een alleenstaande Ethiopische vrouw werd slachtoffer van gendergerelateerd geweld in Ethiopië en tijdens de vluchtroute naar Europa. Mevrouw werd slachtoffer van vrouwelijke genitale verminking type 3, infibulatie. In Ethiopië werd zij seksueel misbruikt en mishandeld door haar tante en oom bij wie zij inwoonde. Onderweg naar Europa werd zij meerdere keren slachtoffer van seksueel geweld. Een gespecialiseerde arts stelde vast dat zij deels gedesinfibuleerd werd door verkrachting. Omwille van de opgelopen trauma's kampt mevrouw met ernstige PTSS vastgesteld door een klinisch psycholoog voor GAMS in detentie. Mevrouw werd op het Belgisch grondgebied meerdere keren gearresteerd en vrijgesteld. Uiteindelijk werd zij overgebracht naar het gesloten centrum specifiek voor migrantenvrouwen te Holsbeek. Zij werd er opgevolgd door de centrumpsiholoog. Zij diende drie maal een verzoek om internationale bescherming in dat steeds werd geweigerd. Het CGVS stelde in hoofde van mevrouw bepaalde bijzondere noden vast en wees er in zijn eerste weigeringsbeslissing op dat het hieraan tegemoet kwam door het voorzien van een vrouwelijke tolk en een vrouwelijk protection officer en voegde toe “U stelde vervolgens in goede gezondheid te verkeren en in de mogelijkheid te zijn om een persoonlijk onderhoud te doen. U werd duidelijk gemaakt dat u steeds kon opmerken indien er iets niet duidelijk zou zijn en dat u steeds om een pauze kon vragen indien u er nood aan zou hebben. U maakte verder in de loop van uw persoonlijk onderhoud geen enkele opmerking aangaande eventuele problemen.”

III.2. Analyse

---

³ RvV 27 februari 2020, nr. 233.218.

Personen in een kwetsbare situatie⁴ genieten van specifieke rechten en waarborgen binnen het EU-asielacquis ten einde hun procedurele gelijkheid te herstellen. Zo bepaalt de procedurerichtlijn in artikel 24 dat de lidstaat beoordeelt of de verzoeker bijzondere procedurele waarborgen behoeft.⁵ Het doel is dat asielzoekers tijdens de asielprocedure aanspraak kunnen maken op hun rechten en kunnen voldoen aan hun verplichtingen.⁶ Overweging 29 van de Procedurerichtlijn verduidelijkt dat de nodige voorwaarden tot stand gebracht moeten worden voor hun daadwerkelijke toegang tot procedures en voor het aanvoeren van de elementen ter staving van hun verzoek om internationale bescherming. Verder voorziet artikel 15 lid 3 van deze richtlijn in een actieve rol voor de protection officer in deze zin dat hij rekening houdt met de persoonlijke en algemene omstandigheden die een rol spelen bij het verzoek, met inbegrip van de kwetsbaarheid van de verzoeker.⁷ Met de wet van 21 november 2017 werd het wettelijk kader gecreëerd voor het concept “bijzondere procedurele noden” in artikel 48/9 van de Vreemdelingenwet.

a) Identificatie

In toepassing van artikel 48/9 §1 heeft de asielzoeker de mogelijkheid om op omstandige en precieze wijze in een vragenlijst de elementen aan te brengen waaruit zijn bijzondere procedurele noden blijken. Het gaat hier om de vragenlijst “bijzondere procedurele noden” die ingevuld wordt voor het afnemen van de verklaringen overeenkomstig artikel 51/10 van de Vreemdelingenwet.⁸ Volgens NANSEN is deze vragenlijst niet aangepast om personen die nood hebben aan specifieke steunmaatregelen te identificeren. Dit blijkt uit de gevallen beschreven onder “vaststellingen” waaronder het geval van de Eritrese asielzoeker die als folterslachtoffer niet geïdentificeerd werd door middel van de vragenlijst. Dit werd eveneens gesignaleerd door advocaat-specialisten-vreemdelingenrecht tijdens de interview “bijzondere procedurele noden” georganiseerd door NANSEN op 17 december 2019. NANSEN is van mening dat de gestelde vragen te algemeen zijn en gebaseerd zijn op het idee dat het aan de asielzoeker is om de nodige elementen aan te brengen. Dit wordt aangetoond door de eerste vraag: “Zijn er volgens u bepaalde elementen of omstandigheden die het vertellen van uw

---

⁴ Art. 21 van de Opvangrichtlijn voorziet in een niet-exhaustieve lijst van wie onder de categorie kwetsbare personen valt, en bepaalt: “*De lidstaten houden in hun nationale recht tot uitvoering van deze richtlijn rekening met de specifieke situatie van kwetsbare personen zoals minderjarigen, niet-begeleide minderjarigen, personen met een handicap, ouderen, zwangere vrouwen, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, slachtoffers van mensenhandel, personen met ernstige ziekten, personen met mentale stoornissen en personen die foltering hebben ondergaan, zijn verkracht of aan andere ernstige vormen van psychologisch, fysiek of seksueel geweld zijn blootgesteld, zoals slachtoffers van vrouwelijke genitale verminking.*” Daarnaast beschrijft EASO een kwetsbare verzoeker als volgt “A vulnerable applicant is an applicant whose ability to understand and effectively present his/her case or fully participate in the process is limited due to his/her individual circumstances.” EASO, *Practical Guide: personal interview*, december 2014, 2, beschikbaar op <https://easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-Practical-Guide-Personal-Interview-EN.pdf>

⁵ In plaats van de termen “bijzondere procedurele waarborgen” te gebruiken, spreekt de bepaling over “bijzondere procedurele noden”, wat een verschuiving betekent naar een mindere verplichting in hoofde van de Staat. Ciré, *Recours contre la réforme « Mammouth »*, *Recours en annulation – loi 21-11-2017*, 52, beschikbaar op <https://www.cire.be/recours-contre-la-reforme-mammouth/>

⁶ Artikel 24, lid 3 van de Procedurerichtlijn

⁷ EASO voorziet richtlijnen voor *protection officers* inzake de beoordeling van bijzondere procedurele noden voor de verschillende categorieën van asielzoekers in een kwetsbare situatie in EASO, *Practical Guide: personal interview*, december 2014, 2-4, beschikbaar op <https://easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-Practical-Guide-Personal-Interview-EN.pdf>

⁸ Artikel 51/10 Vreemdelingenwet: “*De minister of zijn gemachtigde neemt het verzoek om internationale bescherming dat ingediend werd bij de in artikel 50, § 3, tweede lid, bedoelde overheden in ontvangst en neemt een verklaring af van de vreemdeling met betrekking tot diens identiteit, herkomst en reisweg, en diens antwoorden op een vragenlijst met betrekking tot de redenen die hem ertoe aanzetten om een verzoek om internationale bescherming in te dienen en waarin de mogelijkheden tot terugkeer naar het land waaruit hij gevlucht is worden verduidelijkt. Deze verklaring en vragenlijst moeten worden ondertekend door de vreemdeling. Indien deze dit weigert, wordt hiervan melding gemaakt op de verklaring of op de vragenlijst evenals, in voorkomend geval, van de redenen waarom hij weigert om dit te ondertekenen. Deze verklaring en vragenlijst worden onmiddellijk overgemaakt aan de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen. Tegelijkertijd stelt de minister of zijn gemachtigde vast of de vreemdeling [legaal] in het Rijk verblijft of niet.*”

verhaal of uw deelname aan de procedure internationale bescherming kunnen bemoeilijken? Indien ja: Licht toe welke concrete elementen of omstandigheden het betreft? Licht toe op welke wijze deze elementen of omstandigheden volgens u een invloed kunnen hebben op uw deelname aan de procedure? Licht toe over welke bewijsstukken u beschikt om deze elementen of omstandigheden aan te tonen?” Verder zijn de concrete vragen beperkt tot het geslacht van de protection officer, het geslacht van de tolk, de vraag naar zwangerschap en de kennisname van verklaringen of documenten door de partner. Het CGVS merkt van zijn kant op dat de vragenlijst slechts één element vormt voor de beoordeling van bijzondere procedurele noden. Volgens het CGVS bieden de algemeen opgestelde vragen de verzoeker net de mogelijkheid om eventuele noden die een significante negatieve impact kunnen hebben op het procedureverloop te signaleren. Het CGVS ziet momenteel dan ook geen redenen om de vragenlijst te herzien.⁹

Het CGVS geeft op zijn website aan dat ook rekening gehouden wordt met de verklaringen van de verzoeker bij de DVZ, de voorbereidende vragenlijst van het CGVS en de stukken die worden overgemaakt zoals medische attesten.¹⁰

Daarnaast voorziet artikel 48/9 §2 van de Vreemdelingenwet voor de minister of zijn gemachtigde in de mogelijkheid om een medisch onderzoek¹¹ te organiseren ten einde aanbevelingen te doen omtrent bijzondere procedurele noden. De voormalige Staatssecretaris voor Asiel en Migratie verklaarde in de kamer dat het in de eerste plaats aan de asielzoeker is om elementen, nl. medische documenten aan te brengen. Er zal alleen overgegaan worden tot een medische expertise wanneer het CGVS dit noodzakelijk acht.¹²

De verzoeker kan op elk moment, ook in een latere fase, elementen signaleren aan het CGVS. Dit moet op schriftelijke, omstandige en precieze wijze gebeuren. De evaluatie is een continu proces en gebeurt op het ogenblik dat het dossier bij het CGVS toekomt, op het moment van het gehoor en wanneer de beslissing genomen wordt.¹³

Het niet beantwoorden van de vragenlijst of het niet organiseren van een medisch onderzoek staat de voortzetting van de asielprocedure en het nemen van een beslissing door het CGVS niet in de weg.

Artikel 22 §2 van de Opvangwet bepaalt dat ook vanuit de opvangstructuur aanbevelingen gedaan kunnen worden aan de DVZ of het CGVS met betrekking tot eventueel bijzondere procedurele noden in hoofde van de asielzoeker. Deze mogelijkheid werd niet geformaliseerd voor aanbevelingen vanuit de detentiecentra.

De formulering van artikel 48/9 van de Vreemdelingenwet laat verstaan dat de bewijslast in de eerste plaats op de asielzoeker rust. Het artikel bepaalt dat de asielinstanties beoordelen of de verzoeker bijzondere procedurele noden heeft en dat zij deze in acht nemen, voor zover deze noden voldoende zijn aangetoond. De Memorie van Toelichting verduidelijkt: “Verzoekers die bijzondere procedurele noden hebben dienen als dusdanig te worden herkend

---

⁹ Brief van het CGVS aan NANSEN, 14 september 2020.

¹⁰ <https://www.cgvs.be/nl/asiel/bijzondere-procedurele-noden>

¹¹ De Memorie van Toelichting maakt onderscheid tussen medisch onderzoek voorzien in artikel 48/9 van de Vreemdelingenwet en het medisch onderzoek in artikel 48/8 van de Vreemdelingenwet dat betrekking heeft op in het verleden ondergane vervolging of ernstige schade. De aanbevelingen in artikel 48/9 zijn gebaseerd op objectieve medische vaststellingen of gegevens en maken een duidelijk onderscheid met de beweringen van de verzoeker. Deze aanbevelingen betreffen dus geen behandeling of een bewijs van een vroegere vervolging of ernstige schade, zoals bedoeld in het nieuwe artikel 48/8. Volgens de Memorie van Toelichting mag de RvV het medisch onderzoek bedoeld in artikel 48/8 niet opleggen aan het CGVS.

¹² De Kamer, Schriftelijke vragen en antwoorden, 21 december 2015, QRVA 54/055, 301, beschikbaar op <https://www.dekamer.be/QRVA/pdf/54/54K0055.pdf>

¹³ Myria, *Verslag contactvergadering Asiel*, 18 april 2018, 11, beschikbaar op https://www.myria.be/files/20180418_PV_contactvergadering.pdf

voordat een beslissing door het CGVS wordt genomen. Dit betreft een inspanningsverbintenis van de lidstaten (overweging 29 PRL).” Maar “Van de verzoeker wordt verantwoordelijkheid verwacht in het aanbrengen van deze elementen. Nogmaals moet in dit verband het belang onderstreept worden voor de verzoeker om internationale bescherming om in de eerste plaats zelf te voldoen aan zijn medewerkingsplicht en een correct en reëel zicht te bieden op zijn situatie.”

Nochtans is de Procedurerichtlijn duidelijk in deze zin dat “de lidstaten moeten trachten verzoekers die bijzondere procedurele waarborgen behoeven als dusdanig te herkennen voordat een beslissing in eerste aanleg wordt genomen”.¹⁴ Het is met andere woorden aan de asielinstanties om personen met bijzondere procedurele noden te identificeren.¹⁵

Dat het CGVS hier geen actieve rol in opneemt wordt aangetoond in het onder “vaststellingen” beschreven geval van een Palestijnse asielzoeker die tijdens het gehoor bij het CGVS verklaart dat hij gefolterd werd door Hamas en in wiens hoofde geen bijzondere procedurele noden werden vastgesteld. Ook in het geval van de dame van DRC, asielzoeker aan de grens, die verklaart het slachtoffer te zijn van seksueel geweld worden geen bijzondere procedurele noden vastgesteld. In beide gevallen wordt de grensprocedure toegepast. Ondanks het feit dat er duidelijke indicaties zijn dat deze personen zich in een kwetsbare situatie bevinden en nood hebben aan specifieke maatregelen ten einde een correcte beoordeling van hun internationale beschermingsnood te waarborgen worden zij niet als dusdanig geïdentificeerd en wordt er geen medisch onderzoek georganiseerd om een eventueel causaal verband vast te stellen tussen eventueel medische of psychische letsels en de verklaringen van de verzoekers. Het CGVS merkt op dat zowel de verzoeker als het CGVS een rol hebben in het vaststellen van bijzondere procedurele noden. Volgens het CGVS verhindert de vaststelling van bepaalde bijzondere procedurele noden de verzoeker niet automatisch om deze elementen zelf aan te brengen. Bovendien, zo stelt het CGVS, impliceert de aanwezigheid van bepaalde bijzondere procedurele noden niet noodzakelijk dat er een nood aan internationale bescherming zou bestaan.¹⁶

b) Vorm

Artikel 48/9 §4 van de Vreemdelingenwet bepaalt dat wanneer bijzondere procedurele noden vastgesteld worden, de asielinstanties passende steun verlenen tijdens de asielprocedure. Overweging 29 van de Procedurerichtlijn voegt hieraan toe “met inbegrip van voldoende tijd”. Voor verzoekers in detentie is artikel 48/9 §5 van de Vreemdelingenwet relevant: het voorziet dat in geval het CGVS van oordeel is dat een verzoeker bijzondere procedurele noden heeft, in het bijzonder omwille van foltering, verkrachting of andere ernstige vormen van psychisch, fysiek of seksueel geweld, die niet verenigbaar zijn met het onderzoek in versnelde of grensprocedure, deze niet langer toegepast wordt.

De vraag stelt zich waaruit passende steun of bijzondere procedurele noden concreet bestaan. Welk soort maatregelen genomen kunnen worden, wordt niet wettelijk verduidelijkt. Volgens de Memorie van Toelichting neemt het CGVS reeds veel bijzondere procedurele noden in acht. De voormalige Staatssecretaris voor Asiel en Migratie stelde in de kamer dat per categorie bepaald zal worden welke bijstandsmaatregelen genomen worden en bevestigde dat de nieuwe wetsbepaling in veel gevallen enkel zal leiden tot een bevestiging van het huidige beleid.¹⁷

---

¹⁴ Overweging 29 Procedurerichtlijn.

¹⁵ ECRE, AIDA, *The concept of vulnerability in European asylum procedures*, 2017, 21, beschikbaar op http://www.asylumineurope.org/sites/default/files/shadow-reports/aida_vulnerability_in_asylum_procedures.pdf

¹⁶ Brief van het CGVS aan NANSEN, 14 september 2020.

¹⁷ De Kamer, Schriftelijke vragen en antwoorden, 21 december 2015, QRVA 54/055, 301-302, beschikbaar op <https://www.dekamer.be/QRVA/pdf/54/54K0055.pdf>

Volgens het CGVS gaan bijzondere procedurele noden over de procedure en dus niet over de inhoudelijke beoordeling van het verzoek.¹⁸ Op de website wordt verduidelijkt dat de steunmaatregelen betrekking hebben op verschillende aspecten van de procedure: de voorbereiding of organisatie van een persoonlijk onderhoud, bijvoorbeeld: aangepaste oproepingsbrief, prioritaire behandeling, bijkomend medisch onderzoek; de modaliteiten van het persoonlijk onderhoud, bijvoorbeeld: geslacht protection officer en tolk, bijstand door voogd, protection officer met bijzondere expertise; opvolging van het persoonlijk onderhoud, bijvoorbeeld: extra tijd om medische stukken te bezorgen.¹⁹ Dit blijkt uit het door NANSEN opgevolgde dossier van een Ethiopische vrouw die kampt met ernstige PTSS, die slachtoffer werd van vrouwelijke genitale verminking type 3 en van seksueel geweld en waar het CGVS de maatregelen genomen in het kader van bijzondere procedurele noden beperkt tot het aanstellen van een vrouwelijke tolk en protection officer zonder bij de geloofwaardigheidsbeoordeling rekening te houden met het feit dat mevrouw zich in een kwetsbare situatie bevindt. Dit wordt eveneens bevestigd door een analyse van weigeringsbeslissingen van het CGVS via rechtspraak van de RvV voorbereid door Vluchtelingenwerk Vlaanderen voor de intervisie van NANSEN over bijzondere procedurele noden in december 2019.²⁰

Uit de geanalyseerde weigeringsbeslissingen volgt dat een deel van de maatregelen voorgesteld als specifieke maatregelen in het kader van vastgestelde bijzondere procedurele noden, standaardmaatregelen zijn zoals de aanwezigheid van een voogd of advocaat, het geslacht van de protection officer of tolk²¹, het voorzien van pauzes, het duidelijk formuleren en herhalen van vragen, het opvragen van de gehoornota's enz. De RvV stelde in dit verband:

“5.4. Le Conseil constate ensuite que, si la décision affirme que des mesures de soutien ont été prises par la partie défenderesse afin de tenir compte de la vulnérabilité de la

---

¹⁸ Agentschap Integratie en Inburgering, Studiedag wetwijzigingen in de asielprocedure en opvang van asielzoekers, 2018.

¹⁹ <https://www.cgvs.be/nl/asiel/bijzondere-procedurele-noden>

²⁰ RvV 30 januari 2019, nr. 215.972 (lokaal op benedeverdieping wegens fysieke beperking); RvV 14 januari 2019, nr. 215.125 (vraag naar medisch fysieke toestand tijdens gehoor); RvV 30 oktober 2019, nr. 228.248 (omwille van gehoorproblemen wordt luid en duidelijk gesproken tijdens gehoor); RvV 14 oktober 2019, nr. 227.419 (mogelijkheid rechtstaan en extra pauze omwille van rugklachten); RvV 29 oktober 2019, nr. 228.224 (verzoeker kan niet lang rechtstaan, DVZ behandelt dossier prioritair); RvV 4 oktober 2019, nr. 227.084 (omwille van zwangerschap uitstel gehoor CGVS tot na de bevalling); RvV 19 december 2018, nr. 214.306 (omwille van intellectuele beperking, expressieve taalstoornis en angststoornis protection officer gespecialiseerd in horen van kwetsbare personen, aangepaste vragen en beoordeling antwoorden); RvV 19 december 2018, nr. 214.327 (op basis van advies psycholoog rustig verloop gehoor, mogelijkheid pauze te vragen, aangeven wanneer problemen of onduidelijkheden, uitgebreid asielmotieven uiteen kunnen zetten zonder onderbreking, mogelijkheid opvragen gehoornota's); RvV 10 december 2018, nr. 213.684 (omwille van PTSD gevraagd of in staat gehoor te ondergaan, mogelijkheid melden probleem, mogelijkheid pauze, eenvoudige en duidelijke vragen, herhaling en herformulering van vragen); RvV 15 januari 2019, nr. 215.188 (omwille van emotionele stoornissen en schizofrenie gehoord op gepaste wijze met mogelijkheid pauze); RvV 31 oktober 2019, nr. 228.345 (omwille van belangrijke stresssituatie ten gevolge van mishandeling procedure uitgelegd, pauze in midden gehoor, herhaling vragen indien nodig en benadrukt om volledig te zijn in antwoorden); RvV 8 januari 2019, nr. 214.866 (omwille van psychische kwetsbaarheid en gendergerelateerde problematiek gehoord door gespecialiseerde vrouwelijke protection officer en vrouwelijke tolk, ruim de tijd na gehoor om bijkomende documenten neer te leggen n.a.v. eventuele consultatie arts of hulpverlener); RvV, 28 januari 2019, nr. 215.857 (omwille van LGBTI gespecialiseerde protection officer, aanwezigheid advocaat, rekening houden kwetsbare situatie bij beoordeling verklaringen); RvV 30 oktober 2019, nr. 228.274 (omwille van ernstig geweld ondergaan in Libië en PTSD verzoeker protection officer zich ervan dat in staat gehoor af te leggen, mogelijkheid pauze, rekening houden met psychologische toestand bij analyse dossier).

²¹ Artikel 15, 3, b) van de Procedurerichtlijn voorziet: “voor zover mogelijk, ervoor te zorgen dat het onderhoud met de verzoeker wordt afgenomen door een persoon van hetzelfde geslacht indien de verzoeker daarom verzoekt, tenzij de beslissingsautoriteit redenen heeft om aan te nemen dat dit verzoek gebaseerd is op gronden die geen verband houden met moeilijkheden van de verzoeker om de gronden voor zijn verzoek uitvoerig uiteen te zetten” en artikel 15,3, c) van de Procedurerichtlijn voorziet “Voor zover mogelijk, zorgen de lidstaten voor een tolk van hetzelfde geslacht indien de verzoeker daarom verzoekt, tenzij de beslissingsautoriteit redenen heeft om aan te nemen dat dit verzoek gebaseerd is op gronden die geen verband houden met moeilijkheden van de verzoeker om de gronden voor zijn verzoek uitvoerig uiteen te zetten”

requérante, tel que le requiert l'article 48/9, §4, de la loi du 15 décembre 1980, un certain nombre de celles-ci – l'assistance d'un interprète, d'un avocat, la possibilité de déposer des pièces ou formuler des observations ou la prise en compte des éléments particuliers du profil de la requérante et des documents déposés – ne sont que les garanties procédurales ordinaires dues à tout demandeur d'asile en vertu de l'arrêté royal du 11 juillet 2003 » fixant la procédure devant le Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides et son fonctionnement ci-après dénommé l'arrêté royal du 11 juillet 2003), ainsi que le fait justement remarquer la partie requérante. Le Conseil estime singulièrement audacieux de présenter celles-ci comme des mesures de soutien particulières mise en place afin de tenir compte de la vulnérabilité de la requérante.²²

De procedurele aanpassingen om tegemoet te komen aan de bijzondere behoeften van asielzoekers moeten dus verder gaan dan de "gewone" procedurele waarborgen die in het Koninklijk Besluit van 11 juli 2003 en de Procedurerichtlijn zijn voorzien.

Het CGVS bevestigde aan NANSEN dat het begrip bijzondere procedurele noden in beginsel slechts specifieke noden betreft met betrekking tot de procedure en de vraag of de verzoeker op dienstige en zinvolle wijze aan het procedureverloop/persoonlijk onderhoud kan deelnemen om zijn asielmotieven kenbaar te maken. De beoordeling van de inhoud betreft een tweede stap die maar kan worden aangevangen voor zover het CGVS van oordeel is dat de verkregen informatie en afgelegde verklaringen voldoende betrouwbaar zijn om zich uit te spreken over de waarachtigheid en de gegrondheid van het verzoek. Deze beoordeling zal afhangen van het geheel van vaststellingen in het dossier zoals de aard en de ernst van de medisch-psychische problematiek, het verloop van het persoonlijk onderhoud, enz. Het CGVS stelt dat bij de vaststelling van bepaalde medische (psychische) problemen niet per definitie de nood aan internationale bescherming is aangetoond (bv. omdat de omstandigheden waarvan sprake niet gelinkt kunnen worden aan bv. actoren van vervolging of ernstige schade of wanneer er zich andere verifieerbare elementen zoals bv. COI verzetten tegen de waarachtigheid van het relaas). Het CGVS besluit echter dat het zal bekijken hoe het kader voor de vaststelling van medisch-psychologische problemen verder kan versterken, dit zowel voor de procedurele noden als voor de nood aan internationale bescherming.²³

NANSEN wil hierbij verduidelijken dat het niet van mening is dat de vaststelling van bijzondere procedurele noden impliceert dat de verzoeker nood heeft aan internationale bescherming. De vaststelling van deze noden en het nemen van specifieke steunmaatregelen moeten toelaten de nood aan internationale bescherming correct te beoordelen rekening houdend met de specifieke situatie van de verzoeker. De vaststelling van bijzondere procedurele noden moet leiden tot een aangepaste wijze van onderzoek en inhoudelijke beoordeling van de beschermingsnood, zoals een aangepaste geloofwaardigheidsbeoordeling of alternatieve onderzoeksmethoden waarbij geloofwaardigheid van de afgelegde verklaringen niet centraal staat.

c) Impact op de evaluatie van de nood aan internationale bescherming

NANSEN is van mening dat het CGVS een te beperkte invulling van het concept bijzondere procedurele noden hanteert. Het is niet beperkt tot procedurele aspecten maar heeft tevens betrekking op de evaluatie van de beschermingsnood, waaronder de beoordeling van de geloofwaardigheid, aangepast aan personen in een kwetsbare situatie ten einde een correct verloop van de asielprocedure te garanderen.²⁴ De situatie van folterslachtoffers illustreert

²² RvV 20 december 2018, nr. 214.532.

²³²³ Brief van het CGVS aan NANSEN, 14 september 2020.

²⁴ Ciré, *Recours contre la réforme « Mammouth »*, *Recours en annulation – loi 21-11-2017*, 48, beschikbaar op <https://www.cire.be/recours-contre-la-reforme-mammouth/>

deze verplichting: het Comité tegen Foltering beoordeelde verschillende zaken van folterslachtoffers die uitgewezen zouden worden en herinnert aan de moeilijkheden die deze personen ondervinden om gehoord te worden. Zo is het standaard rechtspraak van het Comité: “ (...) le Comité rappelle sa jurisprudence selon laquelle on peut rarement attendre des victimes de torture une exactitude sans faille (...) ”²⁵ Verder benadrukt de Speciale rapporteur tegen foltering dat voor een effectieve risicobeoordeling kwetsbaarheden in aanmerking genomen moeten worden: “In order for the required risk assessment to be effective, it must take into account vulnerabilities, in particular pre-existing psychological trauma that may affect a person’s ability to effectively engage with standard procedures. This is particularly relevant where asylum proceedings and similar risk assessments rely on credibility assessments, which have been demonstrated to produce false negatives when applied to persons who have experienced psychological trauma.”²⁶

Hieruit volgt dat een onderzoek van de nood aan bescherming waarbij geloofwaardigheid centraal staat onaangepast is in het geval van een slachtoffer van foltering. Verschillende wetenschappelijke studies tonen de negatieve impact van trauma op het geheugen en de mogelijkheid om het asielrelaas naar voor te brengen aan.²⁷

Meer in het algemeen vestigt UNHCR in het UNHCR- handboek ²⁸ de aandacht op de specifieke situatie van asielzoekers met mentale of emotionele stoornissen die niet in staat zijn te voldoen aan de eisen van een conventioneel gehoor en waarvoor UNHCR andere onderzoekstechnieken suggereert.²⁹ In dat geval dient volgens UNHCR in de eerste plaats een medisch advies bekomen te worden ten einde de Protection Officer in staat te stellen de juiste aanpak te bepalen:

“208. The examiner should, in such cases, whenever possible, obtain expert medical advice. The medical report should provide information on the nature and degree of mental illness and should assess the applicant’s ability to fulfil the requirements normally expected of an applicant in presenting his case (see paragraph 205 (a) above). The conclusions of the medical report will determine the examiner’s further approach.”

Voor wat betreft de evaluatie van de beschermingsnood stelt UNHCR dat het noodzakelijk is de bewijslast in hoofde van de asielzoeker te verlichten. Meer onderzoek is vereist door de asielinstanties waarbij de nadruk gelegd moet worden op de objectieve situatie:

“210. It will, in any event, be necessary to lighten the burden of proof normally incumbent upon the applicant, and information that cannot easily be obtained from the applicant may have to be sought elsewhere, e.g. from friends, relatives and other persons closely acquainted with the applicant, or from his guardian, if one has been appointed. It may also be necessary to draw certain conclusions from the surrounding

---

²⁵ UNCAT 22 januari 2007, *CT en KM t. Zweden*, § 7.6.

²⁶ UNGA, Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Nils Melzer, 23 november 2018, p. 12, beschikbaar op <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/347/27/PDF/G1834727.pdf>

²⁷ BCHV, *Trauma, geloofwaardigheid en bewijs in de asielprocedure*, juni 2014, p. 13-17, beschikbaar op <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2020/05/Trauma-en-geloofwaardigheid-BCHV-CBAR-2014.pdf>

²⁸ UNHCR, *Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Refugee Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, februari 2019, beschikbaar op <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfcdc47/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention.html>

²⁹ UNHCR, *Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Refugee Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, februari 2019, §207, beschikbaar op <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfcdc47/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under1951-convention.html>

circumstances. If, for instance, the applicant belongs to and is in the company of a group of refugees, there is a presumption that he shares their fate and qualifies in the same manner as they do.

211. In examining his application, therefore, it may not be possible to attach the same importance as is normally attached to the subjective element of “fear”, which may be less reliable, and it may be necessary to place greater emphasis on the objective situation.

212. In view of the above considerations, investigation into the refugee status of a mentally disturbed person will, as a rule, have to be more searching than in a “normal” case and will call for a close examination of the applicant’s past history and background, using whatever outside sources of information may be available.”

Ook EASO wijst op de impact van trauma en specifiek PTSS op het geheugen en de moeilijkheid om in dat geval een gestructureerd relaas uiteen te zetten. EASO wijst eveneens op het feit dat angst en gebrek aan vertrouwen een impact hebben op de hoeveelheid en kwaliteit aan informatie die de asielzoeker wil of kan verstrekken. In dezelfde zin als UNHCR beveelt EASO aan om meer gewicht te geven aan objectieve omstandigheden en stelt het dat de Protection Officer niet hetzelfde niveau van verwachtingen mag hebben bij het toepassen van de geloofwaardigheidsindicatoren.

“2.4.1.2. Trauma and PTSD [back] A relevant medical report or a psychologist’s opinion in the applicant’s file are usually clear evidence confirming that the person concerned experienced something so traumatic, that his/her ability to remember, recall past events, keep track of the subject and give a structured account of it may be seriously hindered, even impossible. Traumatic experiences could also lead to fear and lack of trust, which could affect the amount and quality of information the applicant is willing to provide. Statements of persons who have experienced trauma or suffer from Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD) are usually fragmented, detached from a time axis, not controlled by will but triggered by sensory impulses. Traumatized people may avoid speaking about difficult experiences. It is advisable to give more weight to objective circumstances in the case rather than the subjective element of fear presented by the applicant. When examining an application of a traumatized person, the case officer should not have the same level of expectations when applying the credibility indicators (see section 2.2 on the use of STEP 2. CREDIBILITY ASSESSMENT EASO PRACTICAL GUIDE: EVIDENCE ASSESSMENT 15 credibility indicators). In particular, the case officer should be cautious when making negative credibility findings on the basis of the applicant’s statements. It is also worth remembering that traumatic events or experiences might have arisen after leaving the country of origin, including in the country where the asylum procedure takes place.”³⁰

EASO beveelt voorzichtigheid aan bij het maken van een negatief geloofwaardigheidsoordeel op basis van de verklaringen afgelegd door een getraumatiseerde asielzoeker gezien de wetenschappelijke vaststellingen over de impact van trauma op het geheugen. EASO vraagt om rekening te houden met versturende factoren, zoals trauma en PTSS, die de verklaringen van de asielzoeker mogelijks beïnvloeden en benadrukt dat tegenstrijdigheden, gebrekkige informatie en problemen van plausibiliteit met de asielzoeker besproken moeten worden.

“1.2.2.3. Address apparent inconsistencies, lack of sufficient information, plausibility issues [back] Any inconsistencies, plausibility issues and lack of sufficient

---

³⁰ EASO, *Practical Guide: Evidence Assessment*, maart 2015, p. 14-15, beschikbaar op https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-Practical-Guide_-Evidence-Assessment.pdf

information should be brought to the attention of the applicant and he/she should be given the possibility to clarify such points. The case officer should also focus on identifying their causes in order to be able to assess properly their impact for the credibility assessment. The case officer should take into account the potential presence of distorting factors (2.4 on factors that could lead to distortions) that could influence the consistency of the applicant's statements and his/her ability to provide detailed information."

De RvV beroept zich in arrest nr. 220432 van 29 april 2019 op paragraaf 208 van het UNHCR-handboek stellende dat voor asielzoekers met psychische problemen meer rekening gehouden moet worden met de objectieve context van hun verzoek. In casu betreft het een koppel waarvan de man een psychologisch attest voorlegt met vermelding van geheugenproblemen, trauma en dissociatie n.a.v. aanranding en zijn echtgenote eveneens een psychologisch attest voorlegt dat verhoogde angst en symptomen van depressie als slachtoffer van geweld vaststelt. Op basis van een brief van haar advocaat en de ingeroepen feiten worden in hoofde van de vrouw bijzondere procedurele noden vastgesteld en worden specifieke steunmaatregelen toegekend in de vorm van een vrouwelijke protection officer en tolk. Verder tonen de psychologische attesten volgens het CGVS niet aan dat de psychologische problemen verzoekers verhinderen om hun asielmotieven uiteen te zetten. Het CGVS onderstreept hierbij dat verzoekers verschillende keren aangemoedigd werden om zich op heldere, precieze en gedetailleerde wijze uit te drukken. De Raad stelt vast dat uit de bestreden beslissing niet blijkt dat de protection officer voldoende rekening gehouden heeft met de psychologische problemen van verzoeker gezien de negatieve beslissing grotendeels gebaseerd is op de ongeloofwaardig geachte verklaringen van beide.

In arrest nr. 222091 van 28 mei 2019 vraagt de Raad aan het CGVS om de asielaanvraag opnieuw te evalueren rekening houdend met de specifieke kwetsbaarheid van de verzoeker en punt 210-212 van het UNHCR-handboek. In casu ging het om een verzoeker die niet in staat was om gehoord te worden en waarvoor met ondersteuning van de advocaat een schriftelijke vragenlijst werd ingevuld voor het CGVS:

«préconise d'adapter la méthode de l'établissement des faits à la gravité de l'affection dont souffre le demandeur, d'alléger le fardeau de la preuve qui pèse normalement sur le demandeur et de s'adresser à d'autres sources pour obtenir les renseignements que le demandeur ne saurait pas fournir. Le Guide des procédures et critères considère que la détermination de la qualité de réfugié d'une personne atteinte de troubles mentaux exige, en règle générale, des recherches plus approfondies que dans un cas "normal" et, en particulier, un examen minutieux de son passé et de ses antécédents. »

In een recente uitspraak oordeelt de Raad over een dossier van een homoseksuele asielzoeker uit Irak waar het CGVS de vaststelling van bijzondere procedurele noden door de DVZ omwille van de zwakke psychische toestand van de verzoeker tegenspreekt en geen specifieke steunmaatregelen toekent omdat volgens het CGVS uit de voorliggende psychologische attesten niet blijkt dat de verzoeker omwille van zijn psychische toestand niet in staat zou zijn om zijn problemen uiteen te zetten.³¹ Het CGVS besloot tot ongeloofwaardigheid van het asielrelaas. De Raad oordeelt dat het zich niet kan uitspreken over het al dan niet toekennen van bepaalde steunmaatregelen gedurende de procedure op het niveau van het CGVS omdat de beoordeling van de bijzondere procedurele noden een voorbereidende bestuurshandeling uitmaakt die niet voor beroep vatbaar is, de Raad verwijst hierbij naar artikel 48/9, §4 van de Vreemdelingenwet.³² Maar de Raad stelt wel dat met de

---

³¹ RvV 4 mei 2020, nr. 235 742

³² Deze redenering van de RvV is in strijd met artikel 24.2 van de Procedurerichtlijn en artikel 48/9, §4 van de Vreemdelingenwet. De Memorie van Toelichting bij de Vreemdelingenwet bepaalt hierover: "De beoordeling van de

psychische kwetsbaarheid van de verzoeker rekening gehouden moet worden bij het onderzoek van de nood aan bescherming en pleit dus voor een aangepast onderzoek van de beschermingsnood op basis van de kwetsbare situatie waarin de verzoeker zich bevindt:

“Daargelaten de vraag of de psychische kwetsbaarheid van verzoeker aanleiding zou moeten geven tot het verlenen van passende steunmaatregelen, dient met zijn psychische kwetsbaarheid, en in het bijzonder met de door hem geuite angst voor de tolken (AD, stuk 9, Verklaring volgend verzoek, 9 mei 2019, Motieven), rekening gehouden te worden bij het onderzoek van zijn (volgende) verzoek om internationale bescherming. In dit verband haalt verzoeker in zijn middel artikel 48/6, §5, van de vreemdelingenwet aan waarin het volgende wordt gesteld:

“§5. De met het onderzoek belaste instanties beoordelen het verzoek op individuele, objectieve en onpartijdige wijze en houden rekening met de volgende elementen: (...) c) de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden van de verzoeker, waartoe factoren behoren zoals achtergrond, geslacht en leeftijd, teneinde te beoordelen of op basis van de persoonlijke omstandigheden van de verzoeker, de daden waaraan hij blootgesteld is of blootgesteld zou kunnen worden, met vervolging of ernstige schade, overeenkomen;(...)”

De Raad besluit:

“3.3.12. Uit het geheel van wat voorafgaat dient te worden besloten dat de commissaris-generaal bij het onderzoek van verzoekers derde verzoek om internationale bescherming onvoldoende rekening heeft gehouden met diens diepgewortelde schroom om zich te uiten omtrent zijn seksuele geaardheid en hem niet de mogelijkheid heeft geboden dit, bijvoorbeeld in het kader van een persoonlijk onderhoud, verder uit te diepen. Uit de landeninformatie die in het administratief dossier werd opgenomen (AD, stuk 13, AD RvV 202 577, stuk 21, Landeninformatie, document 4, ‘Thematisch ambtsbericht over de situatie van lesbiennes, homoseksuele, biseksuelen en transgenders (LHBT’s) in Irak’, Ministerie van Buitenlandse Zaken (NL), juni 2012), blijkt dat een homoseksuele gerichtheid in de Iraakse samenleving uiterst problematisch kan zijn, waardoor dit ‘nieuwe’ element mogelijkerwijs met zich kan meebrengen dat verzoeker voor erkenning als vluchteling of voor subsidiaire bescherming in aanmerking komt.

De Raad stelt vast dat er sprake is van een miskennis van het zorgvuldigheidsbeginsel en een beoordelingsfout in het licht van verzoekers “individuele situatie en persoonlijke omstandigheden”, zoals bedoeld in artikel 48/6, §5, c), van de vreemdelingenwet.”

---

bijzondere procedurele noden is op zich niet vatbaar voor beroep. Artikel 24.2 van de richtlijn vermeldt immers uitdrukkelijk dat de beoordeling of de verzoeker een verzoeker betreft die bijzondere procedurele noden heeft niet de vorm van een formele administratieve procedure dient aan te nemen. De verzoeker beschikt wel over de mogelijkheid om elementen met betrekking tot deze beoordeling aan te brengen in het kader van het beroep tegen de beslissing van de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.” Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, de kamer, doc.2548/001, 22 juni 2017, 59; Zie ook naar analogie het Samba Diouf-arrest van het Hof van Justitie i.v.m. de beroepsmogelijkheid tegen de toepassing van de grensprocedure, §58: “Bijgevolg is het van belang dat achteraf bij de nationale rechter doeltreffend kan worden opgekomen tegen de redenen die de toepassing van een versnelde procedure rechtvaardigen en dat deze rechter ze kan onderzoeken in het kader van het beroep dat tegen de eindbeslissing die de asielpcedure afsluit, kan worden ingesteld. De uitlegging van een nationale regeling als bedoeld in artikel 20, lid 5, van de wet van 2006 in die zin dat de redenen op grond waarvan de bevoegde administratieve instantie heeft beslist om het asiilverzoek volgens een versnelde procedure te behandelen, niet vatbaar zijn voor enige rechterlijke toetsing, is immers niet verenigbaar met het recht van de Unie.”

In een arrest van 10 juli 2020³³ wijst de RvV in een Venezolaans dossier op het feit dat het CGVS in hoofde van verzoekster bijzondere procedurele noden erkend heeft omwille van haar verstandelijke beperking. Het CGVS stelt dat het dossier daarom behandeld werd door een protection officer gespecialiseerd in kwetsbare profielen en dat de vragen tijdens het gehoor aangepast werden. Volgens de RvV blijkt uit de notities van het gehoor niet dat de vragen zouden zijn aangepast aan het kwetsbaar profiel van verzoekster. De Raad stelt dat het CGVS niet kan bijgetreden worden waar het stelt dat nergens uit de notities van het persoonlijk onderhoud van verzoekster blijkt dat haar beperkte intellectuele capaciteiten geen verklaring kunnen zijn voor de vastgestelde tegenstrijdigheden. De Raad besluit dat het CGVS onvoldoende rekening heeft gehouden met de beperkte verstandelijke capaciteiten bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van het asielrelaas:

“Waar de Raad kan aannemen dat het moeilijk in te schatten is in hoezeer haar beperkte verstandelijke capaciteiten haar verklaringen hebben beïnvloed, kan evenwel niet worden uitgesloten en lijkt het zelfs aannemelijk dat dit wel degelijk een rol heeft gespeeld en moet hiermee terdege rekening gehouden worden bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van verzoeksters verklaringen. Waar bovendien de bestreden beslissingen opwerpen dat de vastgestelde tegenstrijdigheden geen betrekking hebben op abstracte zaken, maar over “de personen die geld kwamen opeisen, en die door uw moeder werden gezien, over de groepen waartoe ze behoorden en die op basis van hun kledij konden worden herkend en over de dagen waarop dit gebeurde” stelt de Raad vast dat uit de notities van het persoonlijk gehoor blijkt dit precies de vragen waren die problematisch waren voor tweede verzoekster om te begrijpen en die ofwel onbeantwoord bleven of meermaals herhaald moesten worden, zoals hierboven aangehaald. De Raad is van oordeel dat bovenstaande vaststellingen tot de nodige voorzichtigheid nopen bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van de verklaringen van beide verzoeksters en de vastgestelde tegenstrijdigheden tussen hun verklaringen. De Raad kan de commissaris-generaal dan ook niet bijtreden waar hij stelt dat nergens uit de notities van het persoonlijk onderhoud van tweede verzoekster blijkt dat haar enigszins beperkte intellectuele capaciteiten geen verklaring kunnen zijn voor de vastgestelde tegenstrijdigheden en stelt vast dat en dat de commissaris-generaal hierbij onvoldoende rekening heeft gehouden met de beperkte verstandelijke capaciteiten van tweede verzoekster.”

Uit bovenstaande rechtspraak volgt dat de RvV in bepaalde gevallen reeds oordeelde dat in geval kwetsbaarheid wordt vastgesteld, hiermee rekening gehouden moet worden in de geloofwaardigheidsbeoordeling, en dat dit kan leiden tot een aangepast onderzoek naar de beschermingsnood in het kader van bijzondere procedurele noden.

NANSEN concludeert op basis van de onder “vaststellingen” beschreven gevallen, en in het bijzonder het dossier van de dame van Ethiopië en van DRC, dat het centraal belang van de geloofwaardigheidsbeoordeling een obstakel vormt voor het vaststellen van de kwetsbaarheid van een verzoeker en van mogelijke bijzondere procedurele noden en bijgevolg in fine voor het correct beoordelen van de beschermingsnood. Terwijl de vaststelling hiervan juist voor een aangepaste geloofwaardigheidsbeoordeling zou moeten zorgen. Het is algemeen aangetoond dat het opgelopen trauma ten gevolge van ondergane vervolgingsdaden ervoor kan zorgen dat de persoon niet in staat is om coherente, gedetailleerde verklaringen af te leggen of om verklaringen af te leggen over een bepaalde gebeurtenis tout court.³⁴ Wanneer deze kwetsbaarheid niet tijdig geïdentificeerd wordt zodat hiermee rekening gehouden wordt bij de

---

³³ RvV 10 juli 2020, nr. 238409

³⁴ HHC, *Unidentified and Unattended, The Response of Eastern EU Member States to the Special Needs of Torture Survivor and Traumatized Asylum Seekers*, mei 2017, p. 47, beschikbaar op <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/Unidentified-and-Unattended.pdf>

evaluatie van de beschermingsnood en de geloofwaardigheidsbeoordeling, kan dit ertoe leiden dat personen met een nood aan internationale bescherming niet als dusdanig erkend worden. In het bijzonder in detentie kan het belang van een actieve rol van het CGVS in het identificeren van asielzoekers in een kwetsbare situatie en mogelijks nood aan bijzondere procedurele waarborgen niet genoeg benadrukt worden gezien de tijdsdruk, de moeilijkheid voor de asielzoeker om o.a. medische documenten te verkrijgen en de onmiddellijke gevolgen die een 'foute' beslissing met zich meebrengen wanneer de verzoeker vanuit detentie uitgewezen wordt. Tot slot wijst NANSSEN op een interessante studie van UNHCR met betrekking tot bijzondere procedurele noden, "Specific needs of asylum seekers in the Swiss asylum system"³⁵ waarbij ook UNHCR stelt dat bijzondere procedurele noden in aanmerking moeten genomen worden bij de inhoudelijke beoordeling van de beschermingsnood en tijdens het beslissingsmakingsproces:

"Une prise en compte dans l'examen du statut de réfugié et des obstacles au renvoi: certains besoins spécifiques sont susceptibles d'impacter le contenu concret de la demande d'asile, les raisons de la persécution, l'évaluation de la crédibilité de la demande et la recevabilité du renvoi, y compris le renvoi dans le cadre d'une procédure de Dublin ou à un pays tiers sûr."

UNHCR stelt dat aan de identificatie van bijzondere noden onmiddellijk het noodzakelijke gevolg gegeven moet worden zodat de gelijkwaardige deelname van asielzoekers aan de asielprocedure gegarandeerd wordt. Dit impliceert volgens UNHCR onder andere dat rekening gehouden wordt met fysieke en psychische factoren die een impact hebben op de mogelijkheid voor de asielzoeker om zijn verzoek om internationale bescherming op een volledige en coherente wijze voor te stellen. Hiermee moet tevens rekening gehouden worden in het beslissingsmakingsproces. Er moet gegarandeerd worden dat tegenstellingen of ongefundeerde argumenten die het gevolg zijn van deze toestand niet leiden tot afwijzing van het verzoek op gronden van ongelooftwaardigheid. Daarnaast kan het nodig zijn dat de asielinstanties een deel van de bewijslast opnemen of de asielzoeker en zijn advocaat meer tijd te geven om bewijsmateriaal te verzamelen. In elk geval dient voldoende rekening gehouden te worden met de specifieke situatie van de asielzoeker.³⁶

---

³⁵ UNHCR, *Specific needs of asylum seekers in the Swiss asylum system*, augustus 2020, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/5f4e6f594.html>

³⁶ UNHCR, *Specific needs of asylum seekers in the Swiss asylum system*, augustus 2020, p. 76-77, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/5f4e6f594.html>